

Exam. Code : 103202

Subject Code : 1035

B.A./B.Sc. 2nd Semester**ECONOMICS (Indian Economy)**

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :—(1) First question is compulsory and consists of **TEN** short answer type questions carrying 2 marks each.(2) Attempt **ONE** question each from the respective **four** units carrying **20** marks each.**(Compulsory Question)**

1. (i) Importance of agriculture in providing livelihood.
- (ii) Define water productivity.
- (iii) Define Amber box subsidies.
- (iv) What is ease of doing business policy ?
- (v) Latest definition of manufacturing MSMEs (Micro, Small and Medium Enterprises).
- (vi) Define Privatisation.
- (vii) What is BOP (Balance of Payments) on Current and Capital Account ?
- (viii) Define Population Dividend.
- (ix) What is underemployment ?
- (x) Define inclusive growth.

UNIT—I

2. What are the causes of decline in productivity of major food crops in India ? Suggest measures to improve it.

OR

3. What is the impact of WTO on the agriculture sector of India ? Can Indian farmer withstand that ?

UNIT—II

4. Why manufacturing sector in India is not performing well ? What are the problems being faced by it ?

OR

5. Comment on the latest industrial policy of Government of India.

2515(2518)/CTT-1706(T)

1

(Contd.)

UNIT—III

6. Critically evaluate the latest import-export policy (EXIM) of the Government.

OR

7. Why developing countries need foreign direct investment and comment on the role of MNC's in India ?

UNIT—IV

8. What do you understand by DBT (Direct Benefit Transfer) Scheme of the Government and how it can help reduce poverty in India ?

OR

9. What are the features of GST introduced by the Government and how it is going to help the economy ?

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ :- (1) ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 10 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।
(2) ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 20 ਅੰਕ ਹਨ।

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. (i) ਜੀਵਿਕਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ।
(ii) ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
(iii) ਐਂਬਰ ਬਾਕਸ ਸਬਸੀਡੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
(iv) ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਕੀ ਸੁਵਿਧਾ ਹੈ ?
(v) ਐਮ.ਐਸ.ਐਮ.ਈ. (ਮਾਈਕਰੋ, ਲਘੂ ਅਤੇ ਮਧਿਯਮ ਉਦਮ) ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਨਵੀਨਤਮ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।
(vi) ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
(vii) ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਪੁੰਜੀਗਤ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਬੀ.ਓ.ਪੀ. (ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਬੈਲੰਸ) ਕੀ ਹੈ ?
(viii) ਆਬਾਦੀ ਲਾਭਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
(ix) ਅਪੂਰਣ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕੀ ਹੈ ?
(x) ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—I

2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ? ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਸੁਝਾਓ।

ਜਾਂ

3. ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਤੇ ਤਬਲਯੂ. ਟੀ. ਓ. (WTO) ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ? ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ?

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਖੇਤਰ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ? ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ?

ਜਾਂ

5. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਵੀਨਤਮ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਵੀਨਤਮ ਆਯਾਤ-ਨਿਰਯਾਤ ਨੀਤੀ (EXIM) ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

7. ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿੱਧੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਐਨ.ਸੀ. ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਡੀ.ਬੀ.ਟੀ. (ਸਿੱਧੀ ਲਾਭ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ) ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗ਼ਰੀਬੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

ਜਾਂ

9. ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਜੀ. ਐਸ. ਟੀ. ਦੇ ਲੱਛਣ ਕੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਮਦਦ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇਗਾ ?

(Hindi Version)

- ਨੋਟ :— (1) ਪਹਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ अनिवार्य है जिसमें दस प्रश्न हैं। प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं।
(2) चार यूनिटों में प्रत्येक में से एक प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न के 20 अंक हैं।

(अनिवार्य प्रश्न)

1. (i) आजीविका प्रदान करने में कृषि का महत्व।
(ii) पानी उत्पादकता को परिभाषित करें।
(iii) एम्बर बॉक्स सब्सिडी को परिभाषित करें।
(iv) व्यापार नीति अपनाने की क्या सुविधा है ?
(v) एम.एस.एम.ई. (माइक्रो, लघु और मध्यम उद्यम) निर्माण की नवीनतम परिभाषा।

- (vi) निजीकरण को परिभाषित करें।
 (vii) वर्तमान और पूंजीगत खाते पर बी.ओ.पी. (भुगतान का संतुलन) क्या है ?
 (viii) जनसंख्या लाभांश को परिभाषित करें।
 (ix) अपूर्ण रोजगार क्या है ?
 (x) समावेशी विकास को परिभाषित करें।

यूनिट—I

2. भारत में प्रमुख खाद्य फसलों की उत्पादकता में गिरावट के क्या कारण हैं ? इसे सुधारने के लिए उपाय का सुझाव दें।
 अथवा
 3. भारत के कृषि क्षेत्र पर डब्ल्यू.टी.ओ. का क्या प्रभाव है ? क्या भारतीय किसान इसका विरोध कर सकता है ?

यूनिट—II

4. भारत में विनिर्माण क्षेत्र अच्छा प्रदर्शन क्यों नहीं कर रहा है ? इसके सम्मुख क्या समस्याएं हैं ?
 अथवा
 5. भारत सरकार की नवीनतम औद्योगिक नीति पर टिप्पणी करें।

यूनिट—III

6. सरकार की नवीनतम आयात-निर्यात नीति (EXIM) का आलोचनात्मक मूल्यांकन करें।
 अथवा
 7. विकासशील देशों को विदेशी प्रत्यक्ष निवेश की आवश्यकता क्यों होती है तथा भारत में एम.एन.सी. की भूमिका पर टिप्पणी करें।

यूनिट—IV

8. सरकार की डी.बी.टी. (डायरेक्ट बेनिफिट ट्रांसफर) योजना से आप क्या समझते हैं और भारत में गरीबी कम करने में यह कैसे मदद कर सकती है ?
 अथवा
 9. सरकार द्वारा पेश जी.एस.टी. के लक्षण क्या हैं ? और यह अर्थव्यवस्था की मदद कैसे करेगा ?